

Poradňa psychológa

Na vaše otázky odpovedá
prof. PhDr. Ivan Štúr, CSoc.

? **Unavená babička**
Ja som nikdy nenechávala svoje deti na dlhšie mimo a dnes mi mladí prisúdia vnúčatá aj na pár dní. Teší ma to, ale čoraz viac aj unavuje.

Veru, nič lepšie neviem poradiť. U starej mamy majú deti známe, domáce prostredie, kompletnú opateru a nekonečné množstvo trpezlivosti a lásky. A samotná babička má dôstojnú náplň svojich pozhnaných dní, pocit užitočnosti, aspoň chvíľami zabúda na krátiaci sa čas a prežíva pocit nesmrteľnosti. Dnes už vychádza z módy spoločné bývanie so starými rodičmi, mladí chcú byť izolovaní, nezávislí, ale pokiaľ sú priveľmi ďaleko, pomoc babičky veľmi chýba. V tom sú aj nevýhody modernej dostupnosti cudziny. Ak je stará mama ešte mladšia a pracuje, rodiny sa vracajú k nepopulárnym jasliam alebo cudzej opatrovateľke. Neexistuje nič lepšie ako dobrá babička. Možno sa časom prihlásia aj nestarnúci dedkovia, ale akú šírku služieb ponúknu? Každé dieťa je odlišné, jedno živé, ťažko zvládnuteľné, iné pokojné a samostatné. Trojročná materská dovolenka určuje vek vnúchat, ktoré zverujeme babičke. Škôlkari sú už individuálne osobnosti, náročné na pozornosť, striehnu na čas, kedy pre nich rodičia alebo starí rodičia prídu, žiadajú, aby sa s nimi babička hrala, bez ohľadu na jej pohybové možnosti, a majú tiež svoje obľúbené jedlá. Po hodinách strávených v kolektíve, kde sa museli podriaďovať zabehanej organizácii, deti si užívajú individuálnu starostlivosť babičky a odnášajú si do života dôležitý pocit nekonečnej lásky a vlastnej dôležitosti. S pribúdajúcimi rokmi budú mať stále viac vlastných záujmov a nových kamarátov, zdanlivo na babičku zabudnú, ale ten nekonečne srdečný vzťah im zostane. Nie vždy býva všetko ideálne, sú dokonca aj staré mamy, ktoré nemajú vonkoncom o vnúčatá záujem, iné by aj ochotne pomohli, ale zdravotný stav im to nedovolí. A čo tie pesimistické, ustráchané staré mamy, ktoré na vnukov prenášajú svoje obavy a niekedy aj strach zo smrti? Výnimočne môže byť babička príčinou detských citových problémov, pravda, aj v opačnom zmysle, keď vnučka či vnúčik príťažko prežívajú odchod babičky. Niet jednotného návodu, život je často nevypočítateľný a rodičia musia uvážlivo reagovať na každú zmenu. Porozumieť dieťaťu aj starnúcim rodičom, pri všetkých pracovných povinnostiach, vyžaduje priveľa energie.

Nezabúdajme sa však tešiť životu. Ak má dieťa doma iba jedného rodiča, privíta doplnenie rodiny o starú mamu. Ona bude symbolom pohotovosti a ochoty vyhovieť každému detskému prianiu. Mama sa musí zmieriť s babičkiným rozmaznávaním, skutočnou autoritou však zostáva rodič. Aj pre dieťa platí, že starí rodičia vyhovejú a povolia, rodičia rozhodnú. Delba rodinnej práce. Veľkú pomoc poskytna babička mladej rodine, ale jej sily nie sú nevyčerpatelne a jej vek pokračuje, ako narastá samostatnosť dieťaťa. Jej pokojný a ochotný prístup, porozumenie všetkým rodinným členom a nenáročnosť na svoje vlastné potreby, to zostáva a pretrváva aj niekoľko generácií. Dnešné babičky sú nezriedka vysoko vzdelané dámy, ktoré prinášajú vnukom vzácne myšlienky a poznanie a motivujú ich k vyššiemu vzdelaniu. Ak by sme takúto staršiu dámu priveľmi zaťažili starostlivosťou o deti, neumožníme jej radosť ďalšie vzdelávanie a budeme ju nechtiac infantilizovať. Ponechať na babičku prevažnú časť starostlivosti o vnukov znamená zabúdať na najväčšiu rodičovskú radosť. Niet nič lepšie ako dobrá babička, mali by sme si ju vážiť aj šetriť!

Poradňa pediatra

Radi **MUDr. Andrea Hervayová**
z ambulance pre deti a dorast
MEDPED v Senci

? **Atypický zápal**
Mojej dcére (12 rokov) nedávno pediatrička robila odbery krvi, v ktorých vyšlo, že má v tele mykoplazmy. Keďže teploty nemá a ani nekašle, ani vo výteroch sa nič nepotvrdilo, vraj stačí o nejaký čas opäť skontrolovať krv. Mohli by ste mi, prosím, vysvetliť bližšie, o čo ide pri mykoplazmovej infekcii? Ide o bežnú infekciu? Nie je potrebné preliečiť ju antibiotikami? Navyše, máme ešte 2-ročnú dcérku, nemôže ju alebo nás, rodičov, dcéra nakaziť? Aký je podľa vás ideálny postup liečby?

Mykoplazmy sú súčasťou bežnej flóry v ústnej dutine, v hltane a na sliznici pohlavných orgánov. Len tri druhy spôsobujú u človeka ochorenie: *Mycoplasma pneumoniae* – spôsobuje atypický zápal pľúc, *Mycoplasma hominis* a *Ureaplasma urealyticum*, ktoré spôsobujú ochorenie pohlavného a močového ústrojenstva. Mykoplazma patrí medzi atypické baktérie, ktoré spôsobujú, ako už z názvu vyplýva, atypické zápaly. Najčastejší je atypický zápal dýchacích ciest spôsobený *Mycoplasma pneumoniae*. Pacienti s mykoplazmovou infekciou dýchacích ciest majú spravidla suchý dráždivý kašeľ, ktorý je typický vo večerných hodinách. Veľmi častý je bezpríznakový priebeh, keď príde za pediatrom rodič s obavami o svoje dieťa, ktoré je unavené. Jednoducho sa rodičom nezdá. Vtedy je namieste urobiť podrobnú anamnézu. Môže ísť o prekonanú infekciu dýchacích ciest, na ktorú nasadne atypický bacil, v období oslabenia organizmu. Vtedy ide o náhodné zistenie pozitivity. Dôležité je, či je zvýšený imunoglobulín G, či A alebo M. Je v tom veľký rozdiel, aktívna infekcia má zvýšené IgM, IgA, ak je zvýšený len IgG, vtedy ide o prekonanú infekciu, čo môže byť aj váš prípad. Rozhodne treba zopakovať odber po mesiaci a riadiť sa samotným zdravotným stavom. Nikdy neliečime len výsledky, ale vždy príznaky a stav pacienta.

? **Kedy sa začína astma?**
Kedy sa prejaví astma u dieťaťa? Manželov otec trpí na astmu, máva pomerne ťažké záchvaty a tak sa obávam, či je možné, aby náš 3,5-ročný syn túto chorobu zdedil. Pri každom ochorení sprevádzanom kašľom mám poriadne obavy. Čo robiť, ako sa dá astme vyhnúť? Syn začal chodiť do škôlky a odvtedy býva každú chvíľku chorý.

Astma bronchiálna (priedušková astma) je chronickým zápalom dolných dýchacích ciest, ktorý vedie k zvýšenej vnímavosti priedušiek. Jedná sa o geneticky podmienený sklon k zápalu sliznice provokovaný celým radom špecifických a nešpecifických vyvolávačov a spúšťačov v okolí (alergény, infekcia, chemické a fyzikálne faktory, mikroorganizmy). Prvé prejavy môžu byť časté bronchitidy s prolongovaným priebehom, s pridanou obštrukciou dýchania. Na astmu bronchiálnu myslíme vtedy, keď sa opakujú pri zápaloch priedušiek tieto príznaky: *pískoty, dýchavica, tieseň na hrudníku a kašeľ*. Špecifickým znakom symptómov je ich premenlivosť, dočasnosť, zhoršenie v noci a pri kontakte so spúšťačmi, medzi ktoré patria: peľ, domáci prach, roztoče, epitélie (výlučky domácich operených alebo kožušinových zvierat), telesná námaha, vírusové infekcie, švaby a plesne vo vlhkých stenách starších domov, klimatizácia,